

Рахункова палата України

Висновок за результатами аналізу виконання Державного бюджету України за I квартал 2002 року

Київ 2002

ЗМІСТ

1.	Оцінка виконання Державного бюджету України.....	3
2.	Виконання загального фонду державного бюджету.....	5
2.1.	Доходи.....	5
2.2.	Видатки.....	9
3.	Виконання спеціального фонду державного бюджету.....	12
4.	Фінансування Державного бюджету України та оцінка державного боргу.....	14
5.	Міжбюджетні відносини та виконання місцевих бюджетів	17

Рахунковою палатою відповідно до статей 2,6,7,22 і 30 Закону України “Про Рахункову палату” та на підставі квартальної звітності Державного казначейства про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету України станом на 1 квітня 2002 року, а також матеріалів контрольно-ревізійних, контрольно-аналітичних та експертних заходів, проведених департаментами Рахункової палати, здійснено аналіз виконання Державного бюджету України за I квартал 2002 року.

Також, в ході аналізу використано звітні та інформаційно-аналітичні дані Міністерства фінансів, Національного банку, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції, Державної податкової адміністрації, Державної митної служби, Державного комітету статистики тощо.

Колегія Рахункової палати, розглянувши матеріали аналізу виконання Державного бюджету України за I квартал 2002 року, зробила наступні висновки:

1. ЩОДО ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

- **Кабінет Міністрів України та Міністерство фінансів не забезпечили у I кварталі 2002 року надходження доходів та проведення видатків, передбачених Розписом Державного бюджету України.**

Головними причинами невиконання доходної частини державного бюджету є погіршення фінансового стану платників податків, розрахункової та платіжної дисципліни, продовження політики щодо списання боргів платників податків, діюча система пільгового оподаткування та необхідність відшкодування податку на додану вартість.

- **На виконання Державного бюджету України негативно вплинув помітний спад ділової активності в економіці і передусім у промисловості. Приріст реального валового внутрішнього продукту знизився з 7,8 відс. за січень-березень 2001 року до 3,8 відс. за перші три місяці поточного року.**

Зростання ВВП досягнуто переважним чином за рахунок приросту валової доданої вартості в оптовій і роздрібній торгівлі – 20,3 відс. та сільському і лісовому господарстві – 10,7 відсотка. **Обсяги промислового виробництва у порівнянні з відповідним періодом 2001 року зросли лише на 3,1 відс., що виявилось найгіршим показником за останні роки** (промислове виробництво за перший квартал 2000 року збільшилося на 10,4 відс., за перший квартал 2001 року – на 17,4 відсотка. Це, насамперед, зумовлено зниженням обсягів виробництва в експортоорієнтованих галузях промисловості – металургійній (на 8,4 відс.), хімічній і нафтохімічній промисловості (на 2,4 відсотка).

- **У поточному році продовжував погіршуватися стан розрахункової дисципліни суб'єктів господарювання, що призводило до зменшення надходження платежів до доходної частини бюджету.**

✓ **Обсяги дебіторської та кредиторської заборгованості** на 1 квітня 2002 року досягли **222,3 млрд. грн. та 283,8 млрд. гривень**. Порівняно з початком року дебіторська заборгованість зросла на 0,9 відс., кредиторська – 0,5 відс. або на 2,0 та 1,4 млрд. гривень. Основні обсяги заборгованості формувалися за рахунок неплатежів між підприємствами України, які в загальних обсягах дебіторської та кредиторської заборгованості склали 95,1 та 85,8 відсотка. Як і в попередні періоди, **зростання виробництва забезпечувалося здебільшого за рахунок безоплатного споживання суб'єктами господарювання енергоносіїв та сировини**. Так, дебіторська заборгованість підприємств електроенергетики за два перші місяці 2002 року зросла на 442 млн. грн., металургійної галузі – на 324 млн. грн. і на 1 березня становила відповідно 55,3 та 8,6 млрд. гривень.

✓ **Відбулося зростання прострочених платежів**. За січень-березень 2002 року прострочена дебіторська заборгованість зросла на 2,7 відс. (2,4 млрд. грн.), прострочена кредиторська – на 3,3 відс. (3,6 млрд. грн.) і на початок квітня 2002 року становила 92,3 та 114,1 млрд. гривень.

✓ **Обсяги одержаних за січень-лютий 2002 року підприємствами та організаціями (крім малих, сільськогосподарських підприємств та установ, що утримуються за рахунок бюджету) збитків порівняно з січнем-лютим 2001 року зросли з 2,68 млрд. грн. до 2,91 млрд. грн. або на 8,6 відсотка**. Водночас **прибутки, одержані прибутково працюючими підприємствами, відповідно зменшилися з 4,86 млрд. грн. до 4,78 млрд. грн. або на 1,6 відсотка**. Збитковими виявилися **42 відс. підприємств, що призвело до скорочення бази оподаткування більш, як на 800 млн. гривень**.

- **Наявна заборгованість із заробітної плати скоротила надходження до бюджету прибуткового податку з громадян, за експертною оцінкою Рахункової палати, майже на 45 млн. гривень.**

Обсяг заборгованості із заробітної плати на 1 квітня 2002 року становив 2 млрд. 510,6 млн. гривень. При цьому борг, який був утворений протягом січня-березня 2002 року склав біля 402 млн. грн., внаслідок чого до місцевих бюджетів не надійшло майже 45 млн. грн. прибуткового податку з громадян. Заборгованість перед працівниками бюджетних установ і організацій відповідно становила 31,9 млн. гривень. У цілому несвоєчасно заробітну плату одержали 2,9 млн. працівників або 24 відс. загальної чисельності. Кожному з них в середньому не виплачено 719 грн., що дорівнює розміру середньомісячної заробітної плати більш як за два місяці.

- **У січні-березні 2002 року замість прогнозованої інфляції відбулася дефляція. Водночас гривня девальвувала як номінально, так і реально.**

✓ Передбачалося, що у січні-березні 2002 року індекс споживчих цін становитиме 103,5 відс., фактично він склав **98,9 відсотка**. У січні споживчі ціни зросли на 1,0 відс., у лютому і березні – знизилися на 1,4 та 0,7 відсотка. **Головною причиною дефляції було зниження споживчих цін на продовольчі товари – на 1,6 відс.**, які у структурі споживання населення складають дві третини. Зниження рівнів роздрібних цін відбувалося як за рахунок зниження оптово-відпускних цін підприємствами-виробниками, так і через зниження рівнів торговельних надбавок підприємствами торгівлі. Це в

свою чергу призводило до зниження прибутковості підприємств та зменшення податкових надходжень.

✓ Протягом першого кварталу 2002 року відбулася як номінальна, так і реальна девальвація національної валюти – відповідно на 0,4 та 1,6 відсотка. Якщо у січні спостерігалась тенденція до повільної девальвації гривні, то протягом лютого - березня чітка тенденція була відсутня, тобто курс гривні постійно коливався як в бік зменшення, так і в бік збільшення, проте ситуація залишилася стабільною.

• Ситуація на грошово-кредитному ринку була стабільною. Політика Національного банку на грошово-кредитному і валютному ринках в I кварталі 2002 року проводилася у відповідності з Основними засадами грошово-кредитної політики на 2002 рік і була спрямована на забезпечення стабільності цін та національної грошової одиниці, а також розширення грошової пропозиції, зниження вартості кредитних ресурсів, розширення можливостей комерційних банків щодо кредитування, а відтак розширення доступу суб'єктів господарювання до кредитних ресурсів.

✓ Національний банк з метою розширення можливостей комерційних банків для кредитної підтримки національної економіки та більш широкого доступу позичальників до кредитних ресурсів продовжував знижувати облікову ставку (з 12,5 на початок року до 11,5 відс. з 11 березня) та норми формування комерційними банками обов'язкових резервів (за окремими видами залучених коштів вони були зменшені з 6 –10 відс. на початок року до 2 – 6 відс. з 1 березня), здійснював рефінансування комерційних банків (на 145,4 млн. грн. під досить невисокі відсотки – від 15 до 11,7 відсотків). У той же час, вартість кредитних ресурсів комерційних банків хоча і знизилася на 2 відс. пункти з 29,6 відс. на початок року до 27,6 відс. в березні, залишається надзвичайно високою (в 2,4 рази перевищували рівень облікової ставки).

✓ Заходи Національного банку щодо вивільнення кредитних ресурсів, триваюча тенденція до зростання вкладів населення в комерційних банках (приріст вкладів за I квартал становив 1,4 млрд. грн.) сприяли зростанню кредитних вкладень на 1,9 млрд. гривень.

2. ЩОДО ВИКОНАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. Доходи

• Підсумки виконання доходної частини загального фонду Державного бюджету України в першому кварталі поточного року є незадовільними. В цілому в I кварталі 2002 року до державного бюджету надійшло 9 млрд. 141 млн. грн. або лише 20,1 відс. річного обсягу, затвердженого Законом України "Про Державний бюджет України на 2002 рік". Згідно з Бюджетним розписом планові надходження доходів загального фонду на січень-березень 2002 року визначені в сумі 7 млрд. 972,3 млн. гривень. Усього впродовж першого кварталу поточного року до загального фонду надійшло 7 млрд. 286 млн. грн., що на 686,3 млн. грн. або 8,6 відс. менше планового обсягу.

✓ **Державна податкова адміністрація забезпечила** надходження до загального фонду державного бюджету 4 млрд. 500,4 млн. грн. доходів або **83,8 відс. плану**, встановленого Бюджетним розписом (5 млрд. 373,6 млн. гривень), **Державна митна служба** - 1 млрд. 887,5 млн. грн., що перевищило планову суму на 66,6 млн. грн., **трансферти з місцевих бюджетів** склали 652,2 млн. грн. при 604,8 млн. грн. запланованих, **Національним банком надпланово внесено 192 млн. грн.** перевищення кошторисних доходів над кошторисними видатками за остаточним підсумком діяльності в 2001 році.

✓ **Номінальні надходження загального фонду**, у порівнянні з доходами за січень-березень 2001 року, без врахування коштів від приватизації державного майна, **збільшилися на 1 млрд. 319,5 млн. грн. або на 22,1 відс.** Однак **понад дві третини приросту забезпечено надходженнями платежів, які в минулому році зараховувалися до спеціального фонду** (рентна плата за природний газ, що видобувається в Україні, відрахування від плати за транзит природного газу через територію України та надходжень за транспортування нафти магістральними нафтопроводами), **а також надходжень від Національного банку та трансфертів місцевих бюджетів, не передбачених розписом на січень-березень поточного року.**

Виконання Державного бюджету України у розрізі категорій та джерел доходів характеризують дані наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Виконання Державного бюджету України за доходами

млн. грн.

№ з/п	Показники	Затверджено на 2002 рік		Виконано за I квартал 2002 року					
		всього	у т.ч. загальний фонд	всього		У т.ч. загальний фонд			
				сума	у відс. до річного обсягу	План	Виконано	відс. виконання	
								плану	річного обсягу
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	45 390	36 881	9 141	20,1	7 972	7 286	91,4	19,8
	у тому числі:								
I.	Податкові надходження	29 574	28 172	5 692	19,2	6 059	5 453	90,0	19,4
1.1	податок на прибуток підприємств	10 214	10 043	1 681	16,5	2 268	1 652	72,9	16,5
1.2	податок на додану вартість	12 888	12 888	2 682	20,8	2 648	2 682	101,3	20,8
1.3	Акцизний збір з вироблених в Україні товарів	2 543	2 131	603	23,7	426	511	119,8	24,0
1.4	Акцизний збір з ввезених на територію України товарів	676	384	60	8,9	108	34	31,3	8,8
1.5	ввізне мито	2 049	2 006	403	19,7	447	393	87,8	19,6
II.	Неподаткові надходження	11 790	5 496	2 644	22,4	1 293	1 158	89,5	21,1
2.1	Дивіденди (доход), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, які є у державній власності	439	439	0,9	0,2	7	0,9	14,2	0,2
2.2	рентна плата	638	638	212	33,3	163	212	129,9	33,3
2.3	митні збори	495	495	99	20,1	114	99	87,2	20,1
2.4	Відрахування від плати за транзит природного газу через територію України	2 240	2 240	422	18,8	648	422	65,1	18,8
III.	Доходи від операцій з капіталом	737	121	81	11,0	16	23	145,5	18,8
IV.	Цільові фонди	121	-	54	44,5	-	-	-	-
V.	Офіційні трансферти	3 091	3 091	652	21,1	605	652	107,8	21,1

- **Внаслідок невиконання планових призначень за окремими платежами, до державного бюджету не надійшло майже 1,4 млрд. грн., з них 1,2 млрд. грн. – за платежами, які адмініструються Державною податковою адміністрацією.**

✓ **Не забезпечено виконання плану за 14 із 29 джерел податкових надходжень на загальну суму 942 млн. гривень.** Зокрема, до бюджету не надійшло 615,8 млн. грн. або 27,1 відс. податку на прибуток підприємств, 153,2 млн. грн. або 10,2 відс. податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), 64,1 млн. грн. або 15,4 відс. мита на товари, що ввозяться суб'єктами підприємницької діяльності 73,9 млн. грн. або 68,7 відс. акцизного збору з ввезених на територію України товарів, 28,4 млн. грн. або 79,3 відс. плану надходжень плати за видачу ліцензій та сертифікатів, 2,6 млн. грн. або 20 відс. плати за видачу ліцензій на використання радіочастот і 1,1 млн. грн. або 81,7 відс. плати за видачу ліцензій НКРЕ.

✓ **Перевиконані планові показники за 15 джерелами на суму 336,2 млн. грн.,** у тому числі, з податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів (на 186,6 млн. грн. або 16,4 відс.), акцизного збору з вироблених в Україні товарів (84,4 млн. грн. або 19,8 відс.), зборів за спеціальне використання природних ресурсів (48,8 млн. грн. або у 1,9 раза), мита на товари, які ввозяться (пересилаються) громадянами (6,9 млн. грн. або 30,6 відс.), коштів, отриманих за вчинення консульських дій (3,6 млн. грн. або 12,2 відсотка).

✓ **Неподаткові надходження становили 1 млрд. 157,6 млн. грн. або 21,1 відс. річних та 89,5 відс. планових призначень.** До державного бюджету не надійшло 455,8 млн. грн. неподаткових надходжень за 19 платежами із 33, запланованих на січень-березень поточного року, зокрема, 226,4 млн. грн. або 34,9 відс. відрахувань від плати за транзит природного газу через територію України, 80,6 млн. грн. або 100 відс. надходжень коштів від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, іншого майна збройних сил України та інших утворених згідно з законодавством військових формувань, 45 млн. грн. або 100 відс. пені за порушення термінів розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності, 11,6 млн. грн. або 32,2 відс. рентної плати за нафту, що видобувається в Україні, 14,6 млн. грн. або 12,8 відс. митних зборів, 7,7 млн. грн. або 51,5 відс. доходів від операцій з кредитування та надання гарантій, 11,1 млн. грн. або 57,2 відс. єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України, 6,2 млн. грн. або 11,7 відс. відрахувань від надходжень за транспортування нафти магістральними нафтопроводами тощо.

✓ При цьому на 320,7 млн. грн. перевиконані планові показники за 14 джерелами неподаткових надходжень, у тому числі, позапланово надійшло 192 млн. грн. від перевищення доходів над видатками Національного банку, надпланові надходження рентної плати за природний газ, що видобувається в Україні, становили 60,4 млн. грн., відрахувань від перевищення розрахункової величини фонду оплати праці на підприємствах-монополістах – 24,2 млн. грн., інших неподаткових надходжень - 12,1 млн. гривень.

- **Найпроблемнішим у виконанні доходної частини Державного бюджету України залишається питання стягнення податку на додану вартість**

✓ Загальне надходження податку на додану вартість в першому кварталі поточного року становило 2 млрд. 682,1 млн. грн. або 101,3 відс. планової суми. Проте **план надходжень податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг), який адмініструється органами Державної податкової адміністрації, виконано на 89,8 відс.**, внаслідок чого державний бюджет зазнав 153 млн. грн. втрат. Із бюджетної заборгованості на 1 січня 2002 року в сумі 5,8 млрд. грн. у першому кварталі органами Державного казначейства відшкодовано платникам податку на додану вартість 957 млн. грн. або 98,2 відс. загальної суми, пред'явленої за висновками державних податкових інспекцій (974,6 млн. грн., з них 2,7 млн. грн., не відшкодованих у 2001 році). З цієї суми грошовими коштами відшкодовано 728,2 млн. грн., решта – шляхом зарахування суми відшкодування в рахунок сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів.

✓ **Згідно окремого порядку, встановленого постановами Уряду, додатково відшкодовано 437,6 млн. грн. податку на додану вартість.** Зокрема, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1270 “Про впорядкування відшкодування податку на додану вартість та розрахунків з бюджетом” проведено розрахунки з відшкодування сум податку на додану вартість в рахунок погашення заборгованості кредиторів платника податку з платежів до держбюджету, кредитів, залучених під гарантії держави, та бюджетних позичок, не сплачених на дату проведення відшкодування, в сумі 422,5 млн. гривень. За порядком, визначеним постановою Кабінету Міністрів України №1210 від 19.09.2001 “Про проведення розрахунків з бюджетом підприємств паливно-енергетичного комплексу та відшкодування податку на додану вартість підприємствам гірничо-металургійного комплексу” проведено розрахунки з бюджетом підприємств паливно-енергетичного комплексу та відшкодування податку на додану вартість підприємствам гірничо-металургійного комплексу в сумі 15,1 млн. гривень.

✓ Таким чином, **бюджетна заборгованість з відшкодування податку на додану вартість хоча і зменшилася до 4,4 млрд. грн., однак перевищує його надходження на 1,7 млрд. гривень.** За даними Державної податкової адміністрації в семи областях України суми проведеного відшкодування податку на додану вартість перевищили суми його надходжень. При цьому заборгованість платників з податку на додану вартість зросла з початку року на 857 млн. грн. і становила понад 4,6 млрд. гривень.

• **Урядом не вжито достатніх заходів в частині виконання власних рішень щодо забезпечення надходження доходів Державного бюджету України в першому кварталі поточного року. Незважаючи на “податкову амністію”, проведenu в 2001 році, платіжна дисципліна в поточному році не тільки не покращилася, а значно погіршилася.**

✓ “Податкова амністія”, проведена в 2001 році на виконання статті 18 Закону України від 21.12.2000 №2181 “Про погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”, обійшлася державі втратами в сумі 15,4 млрд. грн. внаслідок списання податкового боргу, який виник станом на 31 грудня 1999 року, а також недоотриманням 4,5 млрд. грн. через розстрочення податкового боргу, який виник впродовж

2000 року. **Впродовж січня-березня поточного року податковими органами списано податкового боргу на суму 227,5 млн. грн.,** у тому числі, 94,3 млн. грн. податку на додану вартість, 50,2 млн. грн. податку на прибуток підприємств, 43,9 млн. грн. акцизного збору з вироблених в Україні товарів, 6,8 млн. грн. плати за землю.

✓ З метою забезпечення виконання державного бюджету в першому кварталі 2002 року Кабінетом Міністрів України прийняті дві постанови – від 10.01.2002 № 21 “Про заходи щодо забезпечення виконання Державного бюджету України у I кварталі 2002 року” та від 24.01.2002 № 78 “Про додаткові заходи щодо забезпечення виконання Державного бюджету України у I кварталі 2002 року”. Проте **встановлені цими постановами завдання** для центральних органів виконавчої влади щодо мобілізації до бюджетів в першому кварталі поточного року 5,7 млрд. грн. та погашення податкового боргу в сумі 1,4 млрд. грн. **не виконані.**

✓ **Податкова заборгованість з початку бюджетного року збільшилася на 1,5 млрд. грн. і на 1 квітня становила 7 млрд. 857,1 млн. гривень.** Борг з податку на додану вартість склав 4 млрд. 613,9 млн. грн., податку на прибуток підприємств – 1 млрд. 637,9 млн. грн., плати за землю – 322,9 млн. грн., акцизного збору – 201,9 млн. грн., відрахувань від плати за транзит природного газу через територію України – 161,1 млн. гривень. В загальному обсязі податкової заборгованості найбільшу питому вагу займали податок на додану вартість – 58,7 відс. і податок на прибуток підприємств – 20,8 відсотка. Понад дві третини заборгованості з податку на додану вартість припадало на платників податків м. Києва (2,1 млрд. грн. або 46 відс.), Луганської (383,1 млн. грн. або 8,3 відс.), Дніпропетровської (328 млн. грн. або 7,1 відс.) і Донецької (302 млн. грн. або 6,5 відс. недоїмки) областей. На суб'єктів господарювання м. Києва також припадало 321,5 млн. грн. або 19,6 відс. загальної заборгованості з податку на прибуток підприємств.

2.2. Видатки

- **Не забезпечено проведення видатків державного бюджету, передбачених у першому кварталі 2002 року. В цілому видатки державного бюджету проведено в січні-березні поточного року в сумі 8 млрд. 839,8 млн. грн. або 17,8 відс. затверджених річних призначень. Видатки загального фонду з урахуванням змін затверджено на I квартал поточного року в сумі 8 млрд. 927,1 млн. грн., а проведено в сумі 7 млрд. 305,1 млн. грн., що становить 18,4 відс. затверджених показників на рік та 81,8 відс. квартальних призначень.**

Виконання основних показників Державного бюджету України за видатками характеризують дані наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Виконання Державного бюджету України за видатками

млн. грн.

№ з/п	Показники	2002 рік					
		затверджено		фактично виконано за I квартал 2002 року			
		всього	у т.ч. загальний фонд	всього		у т.ч. загальний фонд	
				сума	відс.	сума	відс.
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	49 573,5	39 788,3	8 833,8	17,8	7 305,1	18,4
	<i>з них:</i>						
1.	Загальнодержавні функції	8 944,7	8 540,8	1 590,7	17,8	1 512,4	17,7
2.	Оборона	4 100,3	2 725,9	700,0	17,1	566,3	20,8
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	4 271,8	3 673,1	922,8	21,6	683,5	18,6
4.	Економічна діяльність	8 116,6	5 028,2	615,8	7,6	395,0	7,9
5.	Охорона навколишнього природного середовища	720,9	616,6	88,8	12,3	82,3	13,4
6.	Житлово-комунальне господарство	66,7	17,2	0,7	1,0	0,7	3,9
7.	Охорона здоров'я	2 088,3	1 728,0	278,9	13,4	203,5	11,8
8.	Духовний і фізичний розвиток	615,7	570,5	70,9	11,5	55,9	9,8
9.	Освіта	4 690,2	2 780,4	887,1	18,9	495,1	17,8
10.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	6 919,3	5 292,2	1 408,0	20,3	1 071,9	20,3
11.	Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	9 038,9	8 815,4	2 260,1	25,0	2 229,1	25,3

✓ Кошти загального фонду державного бюджету використані, в основному, для надання дотацій та субвенцій бюджетам нижчого рівня, проведення інших загальнодержавних видатків – 2 млрд. 366,2 млн. грн. або 32,4 відс. загального обсягу фонду, обслуговування внутрішнього і зовнішнього державного боргу – 842,4 млн. грн. або 11,5 відс., проведення видатків за програмами Міністерства оборони – 553,5 млн. грн. або 7,6 відс., Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи – 533,3 млн. грн. або 7,3 відс., Міністерства палива та енергетики – 464,2 млн. грн. або 6,4 відс., Міністерства освіти та науки – 389,1 млн. грн. або 5,3 відсотка.

✓ Із 811 цільових бюджетних програм затверджених на 2002 рік (без урахування видатків резервного фонду та капітальних вкладень) **понад кварталні призначення** на загальну суму 78,8 млн. грн. проведені видатки за 4 програмами (передбачено – 1 млрд. 47,4 млн. грн., виконано – 1 млрд. 126,2 млн. грн.), з них дотації вирівнювання, що передаються регіональним бюджетам, на суму 69,4 млн. грн. (передбачено – 980,4 млн. грн., виконано – 1 млрд. 49,8 млн. грн.), погашення реструктуризованої заборгованості перед комерційними банками – 9,5 млн. грн. (66,6 млн. грн. та 76,1 млн. грн., відповідно).

✓ **На рівні планових призначень** проведено видатки за 28 програмами на суму 1 млрд. 345,5 млн. грн., що становить 18,4 відс. загального фонду.

Більша частина з них – це програми з виплати допомог сім'ям з дітьми, інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам (269,2 млн. грн.), субвенцій, що одержуються з державного бюджету на надання пільг та субсидій населенню на оплату твердого та рідкого пічного побутового палива, скрапленого газу, квартирної плати, вивозу сміття та побутових відходів (163,8 млн. грн.), а також соціальним захистом населення, що постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи і заходами по виведенню з експлуатації ЧАЕС (139,4 млн. гривень).

✓ **Не в повному обсязі** здійснено видатки за 603 бюджетними програмами загального фонду на суму 1 млрд. 260,3 млн. грн. (передбачено – 6 млрд. 364,2 млн. грн., виконано – 5 млрд. 103,9 млн. гривень).

✓ **Взагалі не виділялися кошти** на проведення видатків за 109 програмами, кварталні призначення за якими становили 155,3 млн. гривень. Третину видатків зазначених програм становили видатки соціального спрямування. Зокрема, допомога по тимчасовій непрацездатності громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 2,5 млн. грн., часткове покриття витрат на виплату заборгованості гірникам з регресних позовів та одноразової допомоги по втраті професійної працездатності – 100 тис. гривень.

• **Видатки, які відповідно до статті 21 Закону України “Про Державний бюджет України на 2002 рік”** віднесені до захищених статей, проведені в сумі 6 млрд. 294,6 млн. грн. або 22,2 відс. річних призначень. Питома вага цих видатків у загальному фонді становила 86,2 відсотка.

• **В порушення статті 26 Закону України “Про Державний бюджет України на 2002 рік”** щодо забезпечення проведення в повному обсязі видатків на централізовані заходи з придбання лікарських засобів та препаратів імунпрофілактики, на проведення медичних заходів комплексної програми “Цукровий діабет” і, зокрема, придбання інсулінів, на цю мету витрачено лише 13,8 млн. грн. із 33 млн. грн., передбачених на I квартал поточного року.

• **Незважаючи на зростаючий рівень захворюваності, видатки на централізовані заходи з лікування онкологічних хворих на I квартал не планувалися взагалі, на виконання програми по боротьбі з туберкульозом передбачено 0,4 млн. грн. або лише 0,4 відс. річних призначень, з профілактики та лікування СНІДу – 0,6 млн. грн. або 3,8 відсотка.**

• **У I кварталі 2002 року не здійснювалися видатки на компенсацію громадянам втрат від знецінених грошових заощаджень в установах колишнього Ощадного банку СРСР, річні призначення за якими становили 500 млн. гривень.**

Кабінетом Міністрів України лише 05.04.2002 затверджено постановою №471 Порядок перерахування коштів із державного бюджету ВАТ “Державний ощадний банк України” для компенсації в 2002 році грошових заощаджень громадян на загальну суму 500 млн. грн., внаслідок чого ці виплати почали здійснюватися лише з квітня поточного року.

- Згідно вимог статті 23 Закону України “Про Державний бюджет України на 2002 рік” Уряд мав до 15.03.2002 затвердити перелік об’єктів та обсяги їх фінансування за рахунок державних централізованих капітальних вкладень на загальну суму 490 млн. гривень. Проте вказана вимога виконана лише 19 квітня поточного року.

До видання згаданої постанови щодо розподілу державних централізованих капітальних вкладень Кабінетом Міністрів України визначено окремі напрями їх використання. Так, на підставі чотирьох розпоряджень Кабінету Міністрів України протягом I кварталу здійснено видатки за рахунок централізованих капітальних вкладень у сумі 11 млн. грн., з них 4,8 млн. грн. – на придбання тролейбусів для перевезення пасажирів у м. Херсоні; 3,3 млн. грн. – на будівництво шахти № 10 “Нововолинська” у Волинській області. Розпорядженням Уряду від 07.03.2002 № 107-р передбачено спрямувати на фінансування будівництва в сільській місцевості об’єктів соціальної інфраструктури державні централізовані капітальні вкладення в розмірі 30 відс. їх загального обсягу.

- Протягом першого кварталу зросли обсяги заборгованості з виплати соціальних допомог та грошового забезпечення студентів, курсантів і учнів.

Значно зросла заборгованість з виплати соціальної допомоги, передбаченої Законом України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми”. Порівняно з початком 2002 року обсяг заборгованості збільшився на 25,5 відс. і на 1 квітня 2002 року досяг 20,7 млн. гривень. Зростання боргу тільки за останній місяць кварталу склало 1,8 раза або на 9,3 млн. гривень. Заборгованість з виплати стипендій та грошового забезпечення студентів, курсантів та учнів за січень-березень поточного року збільшилася майже в 1,3 раза і на 1 квітня склала 2,2 млн. гривень.

3. ЩОДО ВИКОНАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

- Рівень виконання затверджених річних призначень за доходами спеціального фонду був нижчим ніж за перший квартал 2001 року. До спеціального фонду протягом I кварталу поточного року зараховано 1 млрд. 855,1 млн. грн., що становило 21,8 відс. затверджених річних призначень (у січні-березні 2001 року 2 млрд. 246,4 млн. грн. або 25,9 відсотка).

Зокрема, до спеціального фонду надійшло 1 млрд. 99,5 млн. грн. або 28,7 відс. річного плану власних надходжень бюджетних установ та організацій, 315,6 млн. грн. або 21 відс. додаткових зборів на виплату пенсій, 59,3 млн. грн. або 17,1 відс. коштів від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, іншого майна Збройних Сил України та інших, утворених згідно з законодавством військових формувань, 118,7 млн. грн. або 16,9 відс. акцизного збору, 45,9 млн. грн. або 12,7 відс. збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок бюджету, 30,9 млн. грн. або 27,9 відс. збору на розвиток виноградарства, садівництва і

хмелярства, 28,8 млн. грн. податку на прибуток підприємств або 16,9 відс. плану на рік.

У порівнянні з аналогічним періодом минулого року, надходження спеціального фонду номінально зменшились на 391,4 млн. грн. або у 1,2 раза внаслідок виключення в поточному році із складу доходів спеціального фонду відрахувань від плати за транзит природного газу через територію України та нафти магістральними нафтопроводами, а також рентної плати за природний газ, що видобувається в Україні.

- **Видатки спеціального фонду державного бюджету на 2002 рік передбачено в сумі 9 млрд. 786,5 млн. грн., протягом січня-березня поточного року вони проведені в сумі 1 млрд. 528,7 млн. грн. або 15,6 відс. річних призначень.**

Кошти спеціального фонду спрямовувалися, в основному, на проведення видатків за програмами Міністерства праці та соціальної політики – 327 млн. грн. або 21,4 відс. загального обсягу фонду, Міністерства освіти і науки – 278,5 млн. грн. або 18,2 відс., Міністерства внутрішніх справ – 180,7 млн. грн. або 11,8 відс., Міністерства транспорту – 130 млн. грн. або 8,5 відс., Міністерства оборони – 107,7 млн. грн. або 7 відс., Міністерства аграрної політики – 80,5 млн. грн. або 5,3 відсотка.

- **На рахунках Державного казначейства щорічно залишаються невикористаними головними розпорядниками значні за обсягами перехідні залишки коштів спеціального призначення. Аналогічна проблема з використанням коштів спеціального фонду мала місце і в першому кварталі поточного року.**

✓ Зокрема, станом на 01.01.2002 **Фонд соціального захисту інвалідів** мав залишок коштів спеціального призначення, який утворився в 2000-2001 роках у сумі 3,5 млн. грн., за I квартал до фонду надійшло 40,4 млн. грн., а використано лише 9,6 млн. гривень. Таким чином, залишок невикористаних коштів на 01.04.2002 становив 34,3 млн. гривень. **Фонд охорони навколишнього природного середовища** мав залишок цих коштів на 01.01.2002 у сумі 8,1 млн. грн., при надходженнях в I кварталі 13,6 млн. грн. використано лише 0,4 млн. грн., залишилися невикористаними на кінець I кварталу 21,3 млн. гривень.

✓ За 2000-2001 роки не використано 13,3 млн. коштів, які передбачалися на підтримку виробництва продукції тваринництва та рослинництва і фінансування витрат на закладення і догляд за молодими садами, виноградниками і ягідниками, надійшло в I кварталі поточного року збору в сумі 30,9 млн. грн., проведено видатків – 12,8 млн. грн., залишок коштів на 01.04.2002 становив 31,4 млн. гривень.

✓ На накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву в першому кварталі поточного року використано 25,1 млн. грн. при надходженнях від реалізації матеріальних цінностей державного резерву в сумі 58,5 млн. гривень.

✓ Державною корпорацією “Укравтодор” на розвиток мережі і утримання автомобільних доріг загального користування не використано 26,1 млн. грн. спеціальних доходів.

- **Низький рівень повернення коштів, виділених з державного бюджету в минулі роки, та залучених державою або під державні гарантії на придбання сільськогосподарської техніки та продукції, призвів до низького рівня фінансування заходів намічених за їх рахунок.**

Протягом I кварталу 2002 року повернуто коштів, наданих на придбання сільськогосподарської техніки на умовах фінансового лізингу в сумі 9,7 млн. грн. або 14,6 відс. запланованого, погашено заборгованість за кредитами, залученими державою та під державні гарантії для закупівлі сільськогосподарської техніки іноземного виробництва, яку передано сільгосптоваровиробникам та іншим суб'єктам господарювання, на суму 3,4 млн. грн. або 0,4 відс. до плану. Це негативно вплинуло на рівень фінансування заходів за рахунок таких коштів. Зокрема, на закупівлю вітчизняної сільськогосподарської техніки на умовах фінансового лізингу Національною акціонерною компанією "Украгролізинг" спрямовано 8,7 млн. грн. або 13,2 відс., на придбання сільськогосподарської техніки на умовах фінансового лізингу та заходи, пов'язані з відшкодуванням заборгованості за неї – 2,4 млн. грн. або 0,4 відс., на часткову компенсацію вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва кошти взагалі не спрямовувалися. Водночас, залишилися невикористаними за цільовим призначенням 2 млн. гривень.

- **Державним казначейством при складанні звіту про виконання державного бюджету за I квартал 2002 року допущено порушення вимог пункту 49 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 та пункту 3.9 Інструкції про складання і виконання розпису Державного бюджету України, затвердженого наказом Міністерства фінансів від 28.01.2002 № 57 "Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету".**

Зокрема, планові показники за спеціальним фондом відображено без урахування змін до кошторисів, внесених розпорядниками до спеціального фонду за власними надходженнями (внесення таких змін до розпису не передбачено). В результаті, за програмою "Нагляд за додержанням законів та представницьких функцій в суді" видатки, проведені за I квартал, перевищили річні показники в 53,8 раза, по централізованому матеріально-технічному забезпеченню внутрішніх військ – 36,9 раза до затверджених Верховною Радою та 31,9 раза до розпису асигнувань. Аналогічна ситуація склалася і по ряду інших програм.

4. ЩОДО ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКИ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

- **Міністерством фінансів не забезпечено надходження, визначених Законом України "Про Державний бюджет України на 2002 рік, ресурсів для фінансування державного бюджету, що призвело у першому кварталі поточного року до відволікання коштів державного бюджету у сумі понад 1 млрд. грн. на погашення зовнішнього державного боргу.**

✓ Згідно Розпису в першому кварталі 2002 року загальний фонд державного бюджету передбачалося виконати з дефіцитом у сумі **578,9 млн. гривень**. У зв'язку з недоотриманням доходів у сумі 641,4 млн. грн. та не проведенням видатків на 1198,8 млн. грн, загальний фонд виконано з дефіцитом – **19,1 млн. гривень**.

✓ Спеціальний фонд у 2002 році заплановано виконати з дефіцитом у сумі **1 млрд. 275,2 млн. гривень**. Фактично за січень - березень зазначений фонд виконано з профіцитом у сумі **326,4 млн. гривень**. Основною причиною утворення профіциту є несвоєчасне та неповне використання розпорядниками коштів спеціального призначення. Так, станом на 1 квітня 2002 року залишки коштів у порівнянні з початку року зросли в 1,6 раза і становили 863,1 млн. гривень.

➤ В результаті невиконання Урядом та Міністерством фінансів запланованих надходжень від приватизації державного майна на **326,9 млн. грн.** та від розміщення державних паперів - **25,8 млн. грн.** заплановані показники з фінансування Державного бюджету України залишилися не виконані.

✓ Розписом фінансування загального фонду державного бюджету за типом боргового зобов'язання передбачалося здійснити його фінансування за рахунок зменшення залишків бюджетних коштів у банківській системі та за рахунок надходжень від приватизацій державного майна. Фінансування за рахунок надходжень від зовнішніх запозичень та розміщення облігацій внутрішньої державної позики не передбачалося.

✓ Протягом I кварталу 2002 року планувалося погашення зовнішнього державного боргу в сумі **1 млрд. 213,5 млн. грн., внутрішнього - 484,8 млн. гривень**. На їх погашення в період січень-березень 2002 року, передбачалося залучити до бюджету 405,0 млн. грн. від випуску державних цінних паперів, 527,3 млн. грн - надходжень від приватизації, а також 766 млн. грн. - від залучення інших джерел фінансування. Фактично за звітний період **погашено зовнішніх боргових зобов'язань в сумі 958,6 млн. грн.** або 79 відс. запланованих обсягів, **внутрішніх - 484,8 млн. грн.** або 100 відсотків. Крім цього, **зміна обсягів депозитів і цінних паперів**, що використовуються для управління ліквідністю, на 01.04.2002 становили **79,8 млн. гривень**. Зазначена сума коштів є прямими борговими зобов'язаннями Туркменистану перед Україною у вигляді цільових векселів, які будуть використані в погашення боргу України перед Туркменистаном.

✓ Як і передбачалося, протягом звітного періоду **зовнішнього фінансування отримано не було**.

✓ На погашення боргів у звітному періоді **Мінфіну вдалося залучити від розміщення ОВДП 379,2 млн. грн,** або 93,6 відс. очікуваних надходжень. Проведено 18 аукціонів по первинному розміщенню державних облігацій із передбачуваних 32. Розміщувалися лише короткострокові облігації, з яких 70 відс. мали термін погашення три місяці. Дохідність розміщених облігацій коливалася в межах 13,8 – 13,0 відс. річних, в той час, як середньозважена процентна ставка за кредитами в національній валюті комерційних банків на початок року становила 29,6 відс. а на кінець кварталу – 27,7 відсотків.

- **Загальний обсяг державного боргу у I кварталі 2002 року зменшився на 1 млрд. 579,2 млн. грн. (358,9 млн. дол. США) і становив на 1 квітня 2002 року 73 млрд. 83,6 млн. грн. (13 млрд. 732,4 млн. дол. США).** При цьому **внутрішній державний борг зменшився на 76,3 млн. грн. (31,9 млн. дол. США) і становив 20 млрд. 943,1 млн. грн. (3 млрд. 935,2 млн. дол. США) і, зовнішній - на 1 млрд. 502,9 млн. грн. (327,0 млн. дол. США) та 52 млрд. 140,5 млн. грн. (9 млрд. 797,2 млн. дол. США) відповідно.** Протягом звітного періоду зменшилися, як прямі так і гарантовані боргові зобов'язання.

- ✓ **Зменшенню обсягу державного боргу сприяли** девальвація гривні по відношенню до долара США, яка склала 0,4 відс.; проведення взаємозаліку з Російською Федерацією в погашення боргу перед нею за рахунок платежів орендної плати за перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України на суму 97,8 млн. дол. США (476,1 млн грн.); не проведення зовнішніх запозичень; погашення Національним банком України боргу перед Міжнародним валютним фондом та Європейським банком реконструкції і розвитку за рахунок валютних резервів у сумі 33,5 млн. дол. США, при цьому отримано кредитних ресурсів від ЄБРР 16,4 млн. дол. США. Від'ємне сальдо отримання – погашення склало 17,1 млн. дол. США (91,0 млн. грн.); погашення позик, наданих іноземними комерційними банками в сумі 109,6 млн. дол. США (583,2 млн. гривень).

- **Валютна складова державного боргу зменшилася протягом першого кварталу лише на 0,3 відс. і становить 80,9 відс., що негативно характеризує стан фінансово-економічної безпеки держави.**

- ✓ **Заборгованість за позиками, наданими міжнародними організаціями економічного розвитку становила 4 млрд. 635,7 млн. дол. США або 33,8 відс. загального обсягу державного боргу, в тому числі Світовому банку – 2 млрд. 376,8 млн. дол. США або 17,3 відс. загального обсягу державного боргу, Міжнародному валютному фонду – 1 млрд. 869,4 млн. дол. США або 13,6 відс., Європейському співтовариству – 284,4 млн. дол. США або 2,1 відс., Європейському банку реконструкції та розвитку – 104,9 млн. дол. США або 0,8 відсотка.**

- ✓ **Заборгованість за ОВДП та кредитами Національного банку, наданими Урядом в іноземній валюті для фінансування державного бюджету – 3 млрд. 935,18 млн. дол. США або 28,7 відс. загального обсягу державного боргу.**

- ✓ **Заборгованість за позиками, наданими іноземними державами – 2 млрд. 982 млн. дол. США (21,7 відс. загального обсягу державного боргу), найбільша з яких це позика Російської Федерації – 1 млрд. 778,9 млн. дол. США (13 відс. загального обсягу державного боргу).**

- ✓ **Заборгованість перед іноземними комерційними структурами (облігації зовнішньої державної позики) – 2 млрд. 179,4 млн. дол. США (15,9 відс. загальної суми державного боргу).**

- **Протягом першого кварталу продовжувала зростати прострочена заборгованість перед державним бюджетом окремих суб'єктів господарювання за отримані ними під гарантії Уряду іноземні кредити.**

Прострочені боргові зобов'язання 55 позичальників зросли на 11,8 млн. дол. США і склали на 1 квітня 2002 року 1 млрд. 300,6 млн. дол. США або 6 млрд. 921,9 млн. гривень. Підприємства-боржники протягом I кварталу поточного року здійснювали відшкодування заборгованості перед державним бюджетом вкрай незадовільно. Так графіком, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.03.2002 № 94-р, передбачено в 2002 році погасити заборгованість на загальну суму 4,837 млрд. грн., у тому числі за I квартал - 1189 млн. гривень. Фактично в січні-березні відшкодовано 111,2 млн. грн., що становить лише 9 відс. від суми, яку передбачалося погасити. Із 55 позичальників 46 не погасили жодної гривні, а 9 підприємств (16 відс. загальної кількості) тільки частково погасили заборгованість на суму 20,9 млн. дол. США, з якої 99 відс. припадає на Криворізький державний гірничо-металургійний комбінат "Криворіжсталь", а решта - 8 підприємств погасили заборгованість в незначних сумах.

- **Видатки на обслуговування і погашення державного боргу в першому кварталі 2002 року становили 2 млрд. 285,8 млн. грн. або 83,4 відс. від передбачених обсягів і зросли в порівнянні з аналогічним періодом 2001 року майже на 33 відс. (564,8 млн. гривень).**

✓ Видатки на обслуговування державного боргу здійснені в сумі 842,4 млн. грн. або 80,9 відс. від запланованих обсягів. Загальна економія видатків з обслуговування і погашення державного боргу становила 454,2 млн. гривень. Основними причини економії були погашення зовнішнього державного боргу лише на 79 відс. від запланованої суми; передбачення в бюджеті завищеного розрахункового курсу гривні до долара США у розмірі 5,6, в той час, як фактичний середній курс у I кварталі звітної періоду склав 5,3186; включення до плану видатків з погашення та обслуговування умовних боргових зобов'язань, державні гарантії за якими не вступили в силу тощо.

✓ **Крім коштів державного бюджету, за рахунок кошторису Національного банку України та валютних резервів держави, в I кварталі здійснено обслуговування та погашення кредитів, отриманих від Міжнародного валютного фонду та Європейського банку реконструкції і розвитку в сумі 48,9 млн. дол. США (260,2 млн. гривень).**

5. ЩОДО МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН ТА ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

- **У січні - березні 2002 року Уряд виконав свої зобов'язання щодо надання трансфертів місцевим бюджетам, передбачених у загальному фонді державного бюджету.**

➤ **За звітний період місцеві бюджети отримали дотації вирівнювання в сумі 1 млрд. 49,8 млн. грн. або 107,1 відс., передбачених на I квартал поточного року. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року обсяги дотацій зменшилися на 12,5 млн. гривень.**

Протягом I кварталу дотації місцевим бюджетам надавалися не рівномірно. Так у січні перераховано 82,1 відс. від передбаченого на цей період обсягу, у лютому - 109,6 відс., у березні - 126,6 відсотка. Із загальної суми наданих дотацій - 80,8 відс. забезпечено за рахунок відрахувань від доходів

державного бюджету, що надійшли на відповідній території, а 19,2 відс. – за рахунок перерахувань коштів безпосередньо Державним казначейством.

➤ У загальному фонді державного бюджету передбачено 10 видів субвенцій місцевим бюджетам в сумі 4 млрд. 562,6 млн. гривень. За звітний період поточного року фактично перераховано субвенцій в сумі 1 млрд. 179,3 млн. грн. або 25,8 відс. річних призначень та майже 100 відс. до плану на січень-березень.

✓ Для надання пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання та водовідведення і послуг зв'язку перераховано субвенції в сумі 667,5 млн. грн. (100 відс. до передбачених обсягів на I квартал 2002 року), на виплату допомоги сім'ям з дітьми, інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам – 269,2 млн. грн. (100 відс.), пільг та субсидій населенню на оплату твердого та рідкого пічного палива, скрапленого газу, квартирної плати, вивозу сміття та побутових відходів – 163,8 млн. грн. (100 відс.), пільг і субсидій ветеранам війни та праці, компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян – 71,5 млн. грн. (100 відс.) та на ліквідацію наслідків стихійного лиха Закарпатській області – 7,3 млн. грн. (100 відсотків).

✓ Субвенції на часткове виконання статті 57 Закону України “Про освіту”; на утримання стаціонарних відділень територіальних центрів обслуговування громадян похилого віку та інвалідів, центрів ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів; на погашення основної суми боргу за кредитами, наданими у 1999 році АТ “Державний ощадний банк України”; на ліквідацію наслідків стихійного лиха Івано-Франківській та Кіровоградській областям; на фінансову підтримку державного комунального підприємства “Водоканал” Запорізької області; на комплексну реконструкцію та реставрацію Одеського державного академічного театру опери та балету Одеської області в звітному періоді не планувалися.

➤ За рахунок надходжень до спеціального фонду державного бюджету передбачено надати місцевим бюджетам протягом року 3 види субвенцій у сумі 223,5 млн. гривень. Фактично у першому кварталі 2002 року спрямовано 31 млн. грн. або 13,9 відс. річних призначень.

✓ Законом України “Про Державний бюджет України на 2002 рік” передбачено перерахувати за рахунок коштів, які надійдуть від Російської Федерації як плата за перебування Чорноморського флоту на території України згідно з міждержавною угодою від 16 березня 2000 року субвенцію на соціально-економічний розвиток міста Севастополя в сумі 25,3 млн. гривень. Відповідно до наказу Міністерства фінансів від 15.02.2002 №108 та в зв'язку з ненадходженням від Російської Федерації вказаних платежів, субвенція м. Севастополю за звітний період надана в сумі 6,3 млн. грн., шляхом передачі газу, отриманого Міністерством фінансів у 1999 році від НАК “Нафтогаз України” в рахунок погашення заборгованості з платежів до державного бюджету.

✓ У I кварталі поточного року до державного бюджету надійшло 28,8 млн. грн. цільових відрахувань від податку на прибуток підприємств, проте субвенцію місцевим бюджетам на будівництво та придбання житла

військовослужбовцям, учасникам бойових дій в Афганістані та воєнних конфліктів у зарубіжних країнах, членам сімей військовослужбовців, що загинули під час виконання ними службових обов'язків, а також військовослужбовцям, звільненим у запас або відставку за станом здоров'я, віком, вислугою років та у зв'язку із скороченням штатів, які перебувають на квартирному обліку за місцем проживання, перераховано в сумі 24,7 млн. гривень.

✓ Субвенція бюджету міста Харкова на ліквідацію аварії на очисних спорудах на січень-березень не планувалася.

• **Окремі регіони не забезпечили перерахування коштів до державного бюджету в обсягах, передбачених Розписом Державного бюджету України на 2002 рік.**

Відповідно до статті 34 Закону України “Про Державний бюджет України на 2002 рік” з обласних бюджетів, міських бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів та Київського міського бюджету **передано до державного бюджету 652,2 млн. грн. або 107,8 відс. затвердженої суми.** Не дивлячись на загальне перевиконання планових призначень, лише 6 регіонів із 25 виконали свої зобов'язання перед державним бюджетом, у зв'язку з чим державний бюджет у I кварталі недоотримав 21,3 млн. гривень.

• **Доходну частину бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за I квартал 2002 року (з урахуванням трансфертів) виконано в сумі 6 млрд. 460,2 млн. грн. або 24,8 відс. річного прогнозного обсягу. Доходи місцевих бюджетів становили 33,1 відс. зведеного бюджету, що на 2,2 відс. більше ніж за відповідний період минулого року.**

➤ **Доходи місцевих бюджетів, що формуються за рахунок власних і закріплених джерел, становили 4 млрд. 200,1 млн. грн. або 24,8 відс. річного розрахункового показника. У порівнянні з відповідним періодом минулого року, доходи номінально зросли на 429,4 млн. грн., або на 11,4 відс., у тому числі, загального фонду – на 234,5 млн. грн. та спеціального фонду – на 194,8 млн. гривень. При цьому до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 3 млрд. 497,6 млн. грн. доходів або 23,3 відс. річного прогнозного обсягу, до спеціального – 702,4 млн. грн. та 36,0 відсотка.**

✓ У порівнянні з відповідним періодом минулого року, **надходження до загального фонду збільшилися за рахунок прибуткового податку з громадян (на 450,4 млн. грн.), єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва (58,3 млн. грн.), плати за землю (44,5 млн. грн.), плати за ліцензії на певні види господарської діяльності (28,6 млн. грн.), фіксованого сільськогосподарського податку (15,9 млн. грн.), державного мита (11 млн. грн.), місцевих податків і зборів (5,8 млн. грн.), плати за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності (на 4,1 млн. гривень).** Водночас, відбулося зменшення надходжень акцизного збору з вироблених в Україні товарів (на 3,6 млн. грн.), адміністративних штрафів та інших санкцій (3,9 млн. грн.), доходів від власності та підприємницької діяльності (81,0 млн.

грн.), а також в результаті зміни нормативу відрахувань податку на прибуток підприємств (305,9 млн. гривень).

✓ **Доходи спеціального фонду**, порівняно з відповідним періодом 2001 року, збільшився, в основному, за рахунок власних надходжень бюджетних установ (на 100,3 млн. грн.), надходжень від продажу землі і нематеріальних активів (12,3 млн. грн.), коштів від відчуження комунального майна (24,8 млн. грн.), дивідендів, нарахованих на акції господарських товариств (2,7 млн. грн.) та податку з власників транспортних засобів (на 9,6 млн. гривень). Проте зменшилися надходження до цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади – на 7,2 млн. гривень.

• **У першому кварталі 2002 року місцеві бюджети провели видатки та передали до державного бюджету коштів у сумі 6 млрд. 106,9 млн. грн. або 23,5 відс. передбачених обсягів на рік, у тому числі за рахунок загального фонду – 5 млрд. 470,7 млн. грн. (23 відс. від річного прогнозу), спеціального – 636,2 млн. грн. (29,3 відс.), що перевищило показники відповідного періоду 2001 року на 1 млрд. 73,3 млн. грн. із яких за рахунок загального фонду – 1 млрд. 388,7 млн. грн., а видатки спеціального фонду зменшилися на 315,4 млн. гривень.**

✓ **Питома вага бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя** (без врахування коштів міжбюджетних трансфертів) у видатках зведеного бюджету станом на 1 квітня 2002 року становила **45,3 відс.** проти 36,1 відс., врахованих у розрахунках при затвердженні Державного бюджету України на 2002 рік. При цьому в загальному фонді питома вага досягнула 48,7 відс., у спеціальному – 29,8 відсотка.

✓ **У видатках загального фонду місцевих бюджетів** найбільшу питому вагу становили видатки на освіту – 27,8 відс. (1 млрд. 522,2 млн. грн.), соціальний захист та соціальне забезпечення – 23,7 відс. (1 млрд. 294,6 млн. грн.), охорону здоров'я 21,2 відс. (1 млрд. 162,2 млн. грн.), трансферти до державного бюджету – 11,9 відс. (652,2 млн. гривень).

✓ Видатки **спеціального фонду** місцевих бюджетів профінансовано в I кварталі 2002 року в сумі 636,3 млн. грн. або 29,3 відс. прогнозних обсягів на рік та 86,7 відс. від надходжень до спеціального фонду за звітний період.

✓ **На виконання видаткової частини бюджетів** протягом року **негативно впливала наявність значних обсягів залишків бюджетних коштів** на рахунках в установах банків, які на 1 квітня 2002 року становили 1 млрд. 108,6 млн. грн. і зросли з початку року на 428,2 млн. грн. або в 1,6 раза.

✓ **Розрахункова дисципліна бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевих бюджетів залишалася незадовільною.** Не зважаючи на незначне (на 1,3 відс.) зменшення кредиторської заборгованості, розміри її на 1 квітня 2002 року становили 1 млрд. 963,7 млн. грн., або 30,4 відс. загальних надходжень до місцевих бюджетів у звітному періоді. Дебіторська заборгованість з початку року зросла на 16,3 млн. грн., або на 3,9 відс., і на звітну дату становила 431 млн. гривень.

- До зведеного бюджету за січень-березень поточного року надійшло 12 млрд. 689 млн. грн. або 21,4 відс. обсягів, врахованих при затвердженні державного бюджету на 2002 рік. Видатки проведено в сумі 12 млрд. 28,4 млн. грн., що становить 19 відсотків. Таким чином бюджети України всіх рівнів виконані з перевищенням доходів над видатками в сумі 660,6 млн. гривень.

Доходи загального фонду становили 10 млрд. 131,4 млн. грн. або 20,8 відс. прогнозних обсягів на рік, спеціального – 2 млрд. 557,5 млн. грн. або 24,5 відсотка. У порівнянні з надходженнями за січень-березень 2001 року без урахування коштів від приватизації державного майна доходи зведеного бюджету в цілому номінально зросли на 1,3 млрд. грн., в основному, за рахунок надходжень прибуткового податку з громадян (450,4 млрд. грн.), податку на додану вартість (545,6 млн. грн.) та акцизного збору з вироблених в Україні товарів (192,1 млн. гривень). У порівнянні з відповідним періодом 2001 року видатки зведеного бюджету збільшилися на 1 млрд. 175,8 млн. грн. або на 10,8 відсотка. При цьому по загальному фонду вони становили 9 млрд. 894,4 млн. грн. (19,1 відс. річних призначень), спеціальному – 2 млрд. 133,9 млн. грн. (18,2 відс. річних призначень).

Голова Рахункової палати

В.К.Симоненко